

REDACTIONEEL

Al vijftien jaar lang bieden het *Tijdschrift voor Mediageschiedenis* en zijn voorganger, het *Jaarboek Mediageschiedenis*, een staalkaart van gedegen, fascinerend en inspirerend mediahistorisch onderzoek. Het eerste nummer van wat voor *TMG* dus een jubileumjaar is, geeft wederom een mooi overzicht van wat mediahistorisch Nederland op dit moment te bieden heeft.

Marcel Broersma opent het nummer met een breed overzicht van de veranderende vormgeving van onze dagbladen in de afgelopen eeuw. Hij laat zien dat grote technische veranderingen – denk bijvoorbeeld aan de opkomst van de fotografie en de voortschrijdende digitalisering – een stevig stempel drukten op dat uiterlijk. Maar ook de wisselwerking tussen de pers en andere media, zoals de geïllustreerde tijdschriften en de televisie, was een belangrijke factor in de gedaanteverwisseling van de pers.

Andreas Fickers – overigens met ingang van dit nummer toegetreden tot de redactie van *TMG* – vraagt zich in zijn artikel af hoe het komt, dat het in het Europa van het einde van de jaren zestig van de vorige eeuw niet lukte, één systeem voor kleurentelevisie te introduceren. Speelden daarbij economische belangen, politieke kwesties en culturele verschillen tussen met name Frankrijk en Duitsland een cruciale rol – de politieke (media)geschiedenis van Nederland komt ruimschoots aan bod in twee andere artikelen.

Politieke zendtijd voor een revolutionair-socialistische beweging op de Nederlandse radio in het Interbellum? Dick de Winter gaat in op de weinig bekende geschiedenis van de in 1929 door de radicale vakcentrale Nationaal Arbeids-Secretariaat opgerichte Radio Omroep-Vereeniging voor Arbeiders, en de tegenwerking die ze ondervond van officiële zijde in haar poging zendtijd te verwerven.

Opmerkelijk genoeg herhaalde na de Tweede Wereldoorlog de geschiedenis zich in zekere zin, maar nu met de CPN in de hoofdrol. In zijn boeiende artikel laat Jos van Dijk zien hoe de Nederlandse regering de CPN probeerde te weren uit de ether; overigens uiteindelijk tevergeefs, om vooral pragmatische redenen.

Pragmatisme en vooral ook de kunst van het netwerken komen aan bod in het artikel van Floor Peters over de oprichting, in 1927, en ontwikkeling van de succesvolle Utrechtse afdeling van de Nederlandse Filmliga. Twee van Nederlands belangrijkste architecten – Van Ravesteijn en Rietveld – speelden in die geschiedenis een opmerkelijke, onverwachte rol.

Meer filmgeschiedenis biedt Gijs Rommelse die de recente Japanse film *MERDEKA* evalueert.

Philomeen Lelieveldt en Wanda Strauven ten slotte completeren dit nummer door te reflecteren op twee onlangs gehouden bijeenkomsten over, respectievelijk, radio- en filmgeschiedenis.

Onno de Wit
Redactievoorzitter *TMG*